

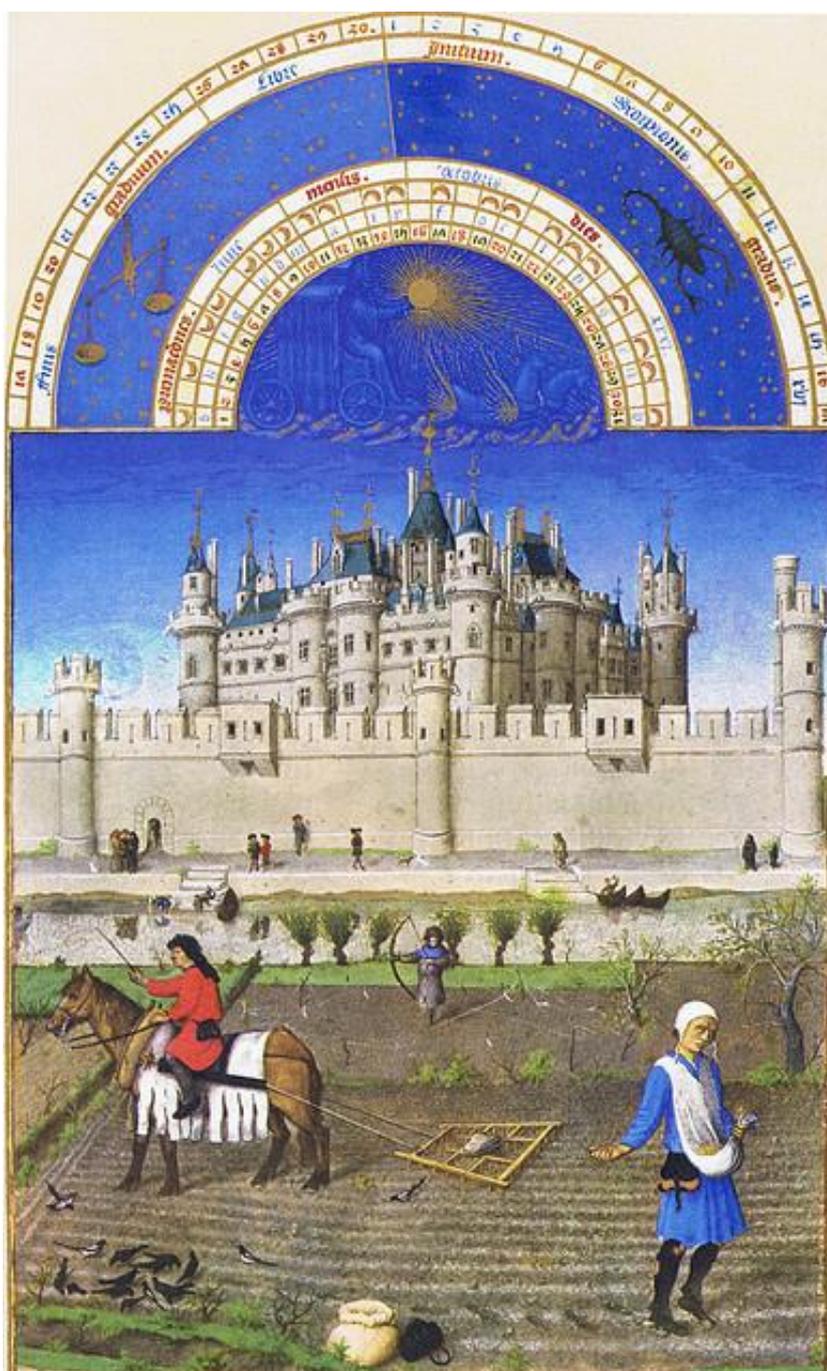
sejba - pozri *poľnohospodárstvo; mesačné obrazy*

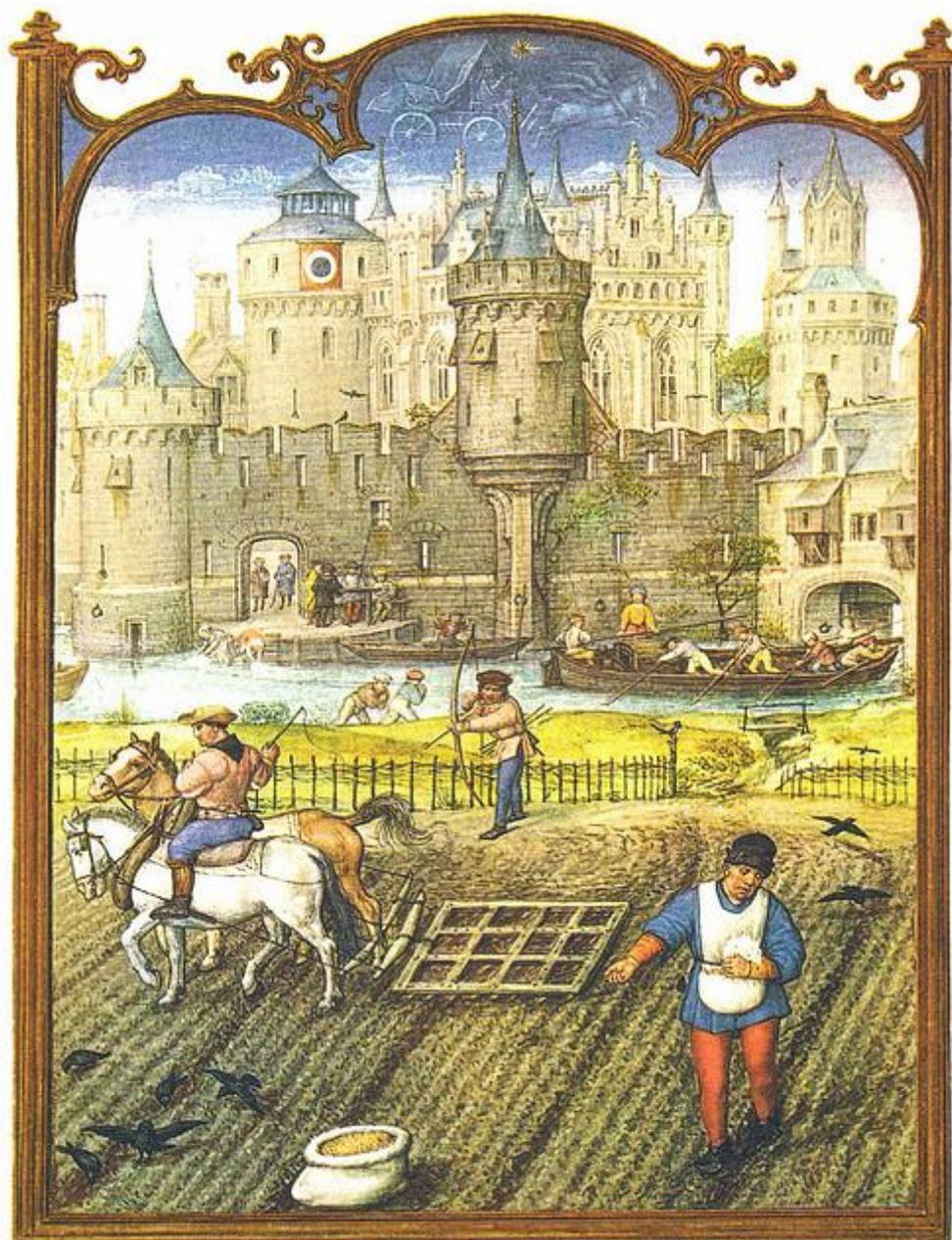
September. Poľnohospodárske práce (mesačný obraz z francúzskeho rukopisu)

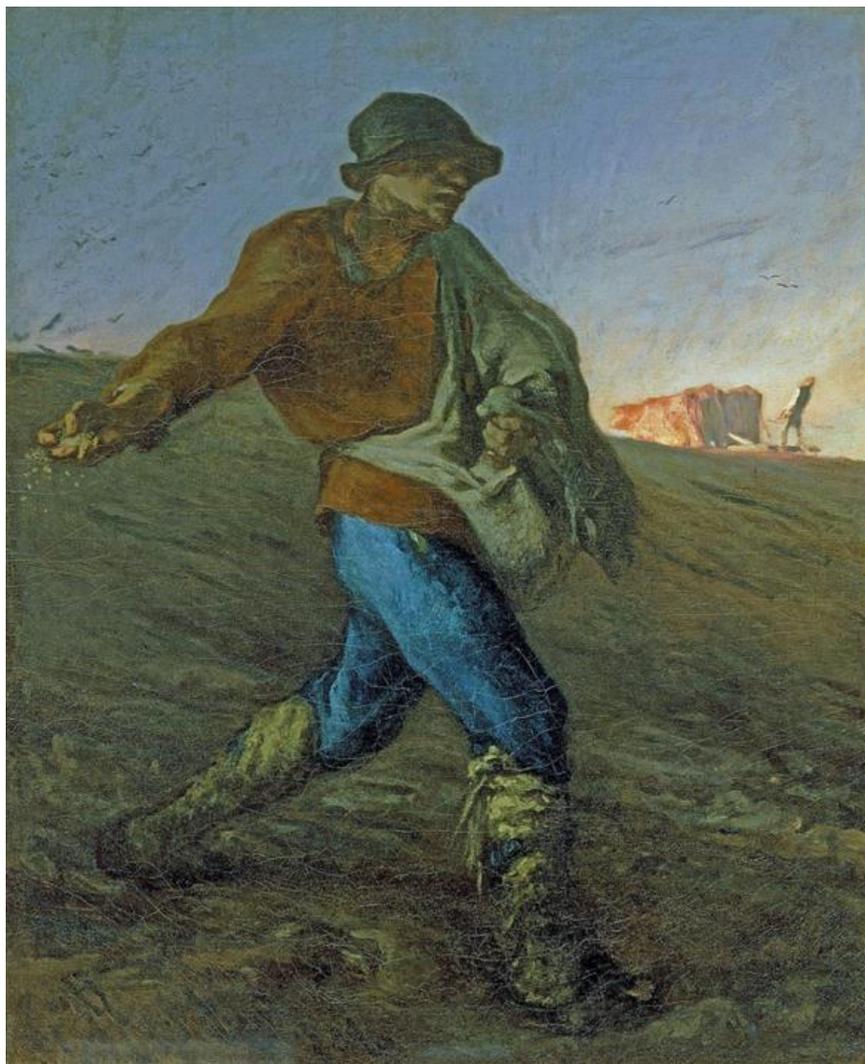
Mnich Pantaleone: November. Sejba zrna (mesačný obraz a zverokruhové znamenie Škorpion, dlážková mozaika Katedrály Santa Maria Annunziata v Otranto, Taliansko, 1163 - 1165)

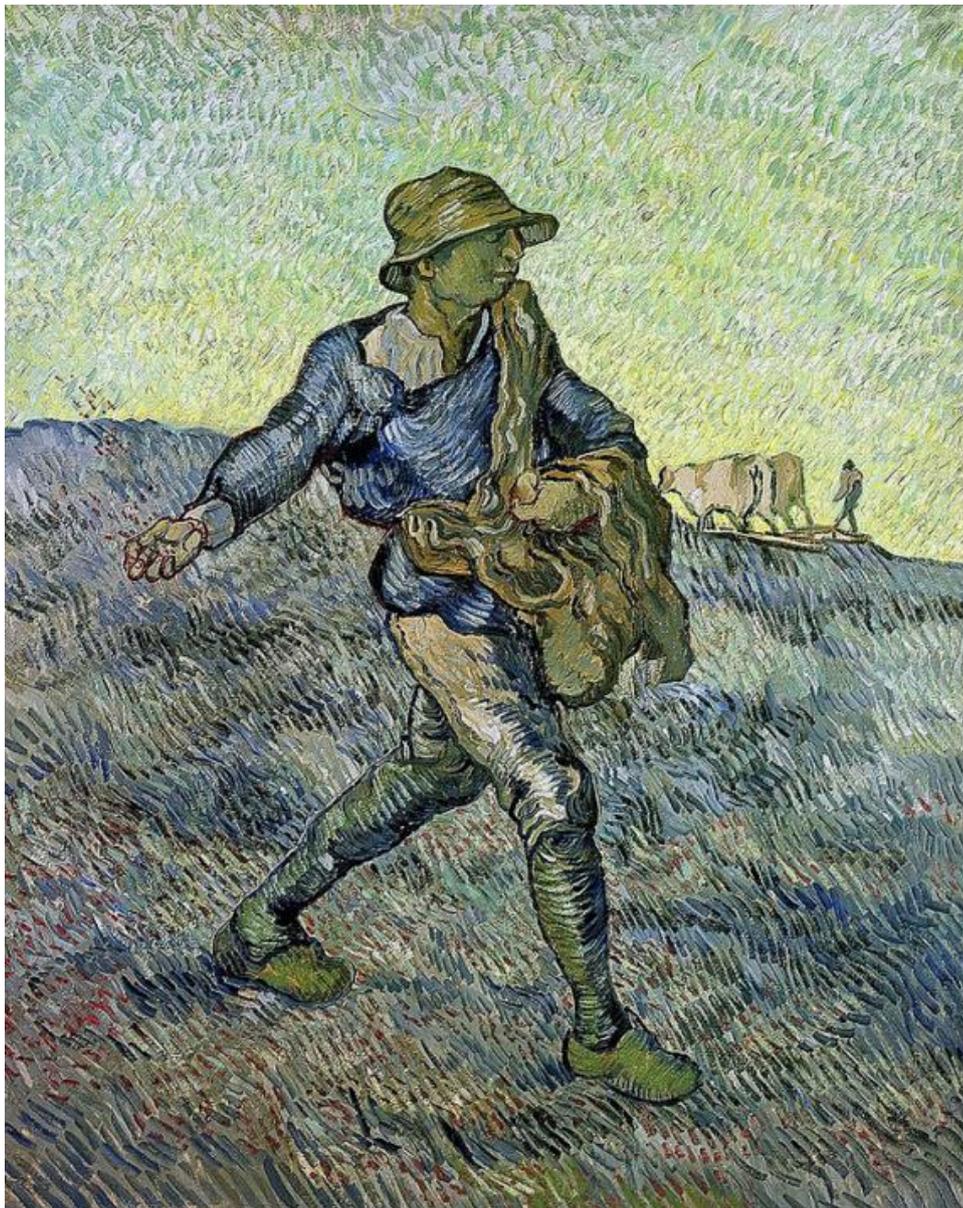
Paul z Limburgu, J. Colombe: Október (mesačný obraz z Hodiniek vojvodu z Berry, 1412-1416)

Október. Poľnohospodárske práce (mesačný obraz z Breviarium Grimani, Flámsko, 1510)

J. F. Millet: Rozsieváč (1850)

V. van Gogh podľa J. F. Milleta: Rozsieváč (1889)

J. Hála: Rozsieváč (1931)

sekáč (kamenársky) - typ *kamenárskeho kladivka*, určeného na vysekávanie materiálu (*kameňa*) z bloku; pozri *kamenárske nástroje*

sekera - 1.*indiánska* plastika úzkeho profilu, tzv. „*plochá tvár*“, užívaná pri *loptových hrách* (zrejme na vymedzenie hráčskeho poľa); pozri *indiánske kultúry*; v *egejskom umení* pozri *labrys*; v *egyptskej mytológii* pozri *Anat*; v *gréckej mytológii* pozri *Klytáimnestra*; v *kresťanskom umení* pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania; apoštol Matej*
2.*zbraň*; pozri *bradatica, sekeromlat*

Anonym: Zajatie Krista, Judášov bozk (iluminácia z Holkham biblie, 1320-1330)

J. J. van Vliet: Viazanie metiel (1635)

A. Bazovský: Sekera (1952)

sekeromlat - kamenný alebo kovový nástroj z mladšieho *neolitu* a *eneolitu*; na jednom konci s ostrím sekery na druhom sploštené tylo kladiva; uprostred vyvítaný otvor pre porisko; sečná *zbraň*, *symbol* bojovníka; pozri *industria*

Seiho Gusukuma - (†1614); jap. 城间清 ? ; japonský oficiálny dvorný maliar na dvore Kráľovstva Rjúkjú; tiež známy ako Ji Ryo (自了 ?) a pod okinawsko-čínskym menom Qin Kesheng (钦可圣); prepisom pchin-jin: Qin kěshèng; jap. Kean Kase; väčšina jeho prác zničená počas bitky o Okinawu v r. 1945; existuje len jedna práca fantastického stvorenia zvaného *bai*, čínsky *hakutaku*

http://fr.wikipedia.org/wiki/Gusukuma_Seih%C5%8D

Sekien Toriyama - (†1788); japonský maliar z obdobia *Edo*; pozri *japonské umenie*; *baize*

<http://ja.wikipedia.org/wiki/%E9%B3%A5%E5%B1%B1%E7%9F%B3%E7%87%95>
<http://ja.wikipedia.org/wiki/%E4%BB%8A%E6%98%94%E7%99%BE%E9%AC%BC%E6%8B%BE%E9%81%BA>

T. Sekien: Baize

sekos - priestor *gréckeho chrámu*, zasvätený *héroom* alebo polobohom; grécky variant egyptskej „*bárkovej komory*“; pozri *adyton*

-v súvislosti s heslom *adyton 2*: *adyton* je tiež *sekos*, t.j. komora v celle maloázijských chrámov, zodpovedajúca *bárkovej komore chrámu egyptského*

sekret - typ jednostrannej *pečate* malých rozmerov; sekret užívaný samostatne v prípade písomností menšieho významu alebo ako súčasť *rubovej pečate*; ako sekret sa užívala aj antická *gema*

sekretár - druh barokového *nábytku* pri stene, dole so zásuvkami, uprostred so sklopnou písacou doskou a dekoratívnou skrinkou s množstvom príhradok v nadstavci; kombinácia písacieho stola a skrinky, väčšinou z ušľachtilého dreva s bohatou *intarzovanou* alebo plastickou *rezbárskou* výzdobou; pozri *mobiliár*

M. Czobelová: Štúdia interiéru strážskeho kaštieľa (tempera, 1920-1930)

sektor - v úzkom význame voľne zostaviteľný *nábytok* z jednotlivých dielov

sekta kumránska - *kumránska sekta*

sekty - pozri *kresťanské rády, kacírstvo/herézia; flagelanti, bratstvo kajúcnikov, táboriti*

sekularizácia - zosvetštenie; proces vytlačania náboženského vplyvu; prídavné meno je sekulárny; porovnaj *profánnny*

-v súvislosti s heslom *Averroes*: Averroes bol zástancom aristotelovskej filozofie stojacej proti Ash'ari teológii pod vedením Al-Ghazaliho; Averroesova filozofia bola považovaná v moslimských kruhoch za kontroverznú; Averroes mal väčší vplyv na západoeurópskych filozofov a bol označovaný za „zakladateľa sekulárneho myslenia v západnej Európe“; pre svoje podrobné komentáre k *Aristotelovi* Averroes získal v Európe titul „komentátor“; latinské preklady Averroesovej práce viedli k popularizácii Aristotela a bol zodpovedný za vývoj scholastiky vo stredovekej Európe

sekundárne farby - farby vznikajúce vzájomným miešaním *farieb základných*

červená + modrá = fialová
červená + žltá = oranžová
modrá + žltá = zelená

-sekundárne farby sú *farby lomené*, ktoré ležia v *Ostwaldovom farebnom kruhu* proti svojej čistej *komplementárnej farbe*

sekundárne svetelné farby - Smith: vzniknuté aditívnym skladaním z *primárnych farieb svetelných*

purpurová (modrofialová + červenooranžová)
azúrová (zelená + modrofialová)
žltá (červenooranžová + zelená)

-sekundárne svetelné farby sú pre maľbu pracujúcu s pigmentami *farbami primárnymi*

sekvenčné umenie - pozri *W. Hogarth, komix*

http://en.wikipedia.org/wiki/Sequential_art

sekvoja - dlho žijúce stromy, dožívajú sa 4000 rokov; pozri *strom, drevo*

seladon - 1.v užšom význame svetlozelená farba

2.*seladonový porcelán*

3.človek prehnane uhladeného vystupovania, fičúr

seladonový porcelán - starý *čínsky porcelán* s nepriehľadnou bledozelenou *glazúrou*, vyrábaný za *dynastie Sung*; s dekoratívnym *krakelovaním* a s *vegetabilným* a iným *dekórom* maľovaným pod transparentnú *glazúru* kobaltovou modrou, prevzatou z Perzie (pozri *Perzská ríša*) a užívanou na glazovanie *kameniny*; preslávený v Európe 17.-18.st.; pozri *čínske umenie*

<http://de.wikipedia.org/wiki/Seladon>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Celadon>

<http://es.wikipedia.org/wiki/Celad%C3%B3n>

<http://fr.wikipedia.org/wiki/C%C3%A9ladon>

<http://et.wikipedia.org/wiki/Seladon>

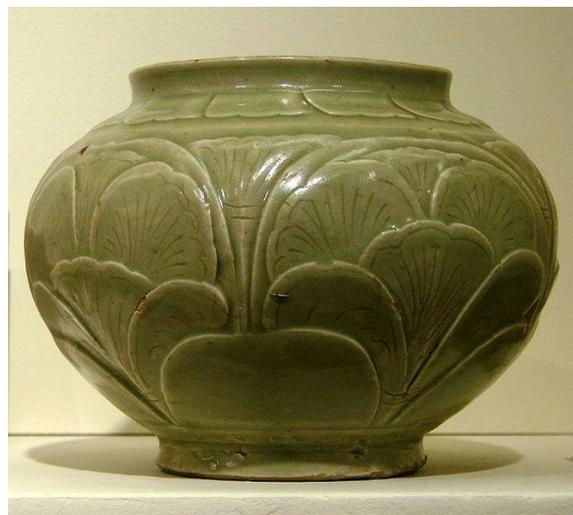
<http://ja.wikipedia.org/wiki/%E9%9D%92%E7%A3%81>

<http://ko.wikipedia.org/wiki/%EC%B2%AD%EC%9E%90>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Celadon>

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Celadon>

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B5%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%BD> (%D0%BA%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%B0)

Kórejský seladon

selanka/idyla - obraz pokojného, šťastného života rodinného alebo mileneckého; obrazy pôvabov života v prírode, na dedine, obľúbené v tvorbe *antického* básnika *Vergília*; porovnaj *pastorale*, *bukoliká*; pozri *dielo literárne*

Seldžukovci - turecká dynastia z obdobia 10-12.st., ktorá po prijatí *islamu* vstúpila do služieb dynastie *Ghaznovcov*; postupne získala vojenskými zásahmi vlastné územie, ktoré rozšírila: západný Irán, Azerbajdžán, Arménsko, časť *Malej Ázie*, *Sýria* a *Palestína*; postupne sa rozpadla na jednotlivé sultanáty; pozri *islamské umenie*; *orol dvojhlavý*

selektívna kompozícia - z lat. *selectio* – „výber“

Baleka: vo výtvarnom umení najmä v *grafike* ide o súčasné zobrazenie niekoľkých výjavov deja v jednotnom obrazovom priestore, ale nie v časovej následnosti; výjavy sú svojim významom viazané k jednej téme, ale sú od seba rôzne oddelované, napríklad tým, že sú umiestnené do miest, kde tvoria relatívne samostatný celok a ako celok tvoria akýsi „prirodzený výsek skutočnosti“; selektívna kompozícia nemá často presné hranice a prechádza do *simultánnej kompozície*; jednotnou témou a jednotným priestorom, ale nie už časovou následnosťou sa odlišuje od *kontinuálnej kompozície*; pozri *Petrovo zapretie Krista*

Selené - v *gréckej mytológii* zosobnenie *luny*, neskoršie bohyňa *luny*; stotožňovaná s *Artemis*; dcéra *Hyperióna* a *Teie*, sestra *Helia* a *Eós*; jej milencom bol krásny *Endymion*; podľa počtu jej 50 detí sa určoval počet mesiacov, po ktorých sa vždy opakovali *olympijské hry*; kult Selené spojený s kultom *egyptskej Hathory*, bohyne neba zobrazovanej v podobe *kravy* (nočnou oblohou Selené putuje na svojom voze ťahanom *kravským záprahom*); pozri *symboly číselné: 50, kohút; Akropolis (Discovery)*

<http://da.wikipedia.org/wiki/Selene>

Selene (velificatio, štít zo sarkofágu, 3.st.)

H. von Aachen: Pan a Selené (1605)

N. Poussin: Diana a Endymion alebo Selene a Endymion (1630)

selenit - lesklá vláknitý odroda *sadrovca*, užívaná ako ozdobný *kameň* obľúbený pre meňavý lesk

Seleukovci - *helenistická* (macedónska) dynastia Seleukovcov (355-64 pr.Kr.), ktorá ovládla väčšinu ríše *Alexandra Veľkého*: *Sýriu*, *Mezopotámiu*, *Perziu*, *Baktriu*; okolo 100 pr.Kr. pod vplyvom *Rímskej ríše* obmedzená iba na *Sýriu*, neskoršie 64.pr.Kr. premenená v *Sýrii* na *rímsku provinciu*; pozri *Judea*; *Uruk*; *perzské umenie 5*; *starovek*; *Heliodoros*, *Jonatán 2*, *Júda Machabejský*

[http://sk.wikipedia.org/wiki/Seleukos I. Nikator](http://sk.wikipedia.org/wiki/Seleukos_I._Nikator)

https://www.google.sk/search?q=Zaleucus&espy=2&biw=1846&bih=995&tbm=isch&imgil=CZ8uJtpS1IkHM%253A%253BJA1pxjp5Pq8IEM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.wiki gallery.org%25252Fwiki%25252Fpainting_220523%25252FAmbrosius-Francken%25252FThe-

[Judgement-of-Zaleucus&source=iu&pf=m&fir=CZ_8uJtpS1IkHM%253A%252CJA1pxjp5Pq8IEM%252C_&usg=_6oM3vCuQf_a8gXza1CFmV0VrdpU%3D&ved=0CDwQyjc&ei=90fNVKn-DouuU_PSGKgC#imgdii=&imgrc=y_DwGy2WN-oglM%253A%3BthDv5fZaq60FAM%3Bhttp%253A%252F%252Ffutpictura18.univ-montp3.fr%252Fimages%252FA%252F2%252FA2412.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Ffutpictura18.univ-montp3.fr%252FGenerateurNotice.php%253Fnumnotice%253DA2412%3B452%3B383](http://www.futpictura18.univ-montp3.fr/images/FA2412.jpg)

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Seleukos (Norimberská kronika, 1493)

Selket/Serket - egyptská ochranná bohyňa uctievaná v podobe *škorpióna*; s bohyňou *Neit*, *Nebthet* a *Éset* strážili sídlo boha *podsvetia Usireva*; zobrazovaná ako *škorpión* alebo žena s hlavou škorpióna, od čias Novej Ríše zvyčajne ako ľudská postava so škorpiónom na hlave; pozri *egyptskí bohovia*

Biedermann v súvislosti s heslom *škorpión*: škorpiónovi sa pripisoval význam smrteľnej hrozby ale aj pravdovravnosti; preddynastický kráľ starého Egypta sa volal Škorpión (Selek) a jeho ženská obdoba Selket bola vládkyňou lekárov -mágov

<http://en.wikipedia.org/wiki/Serket>

Selkie - v severskej mytológii (Faerské ostrovy, Škótsko, Írsko) krásne ženy s hnedými očami žijúce v tulenej koži, schopné ju vyzliecť a žiť nielen v mori, ale aj na súši; meniace sa podľa svojej ľubovôle na tuleňa; podľa niektorej verzie Selkie boli potomkami ľudí, ktorí boli pre svoje zločiny vyhnané do mora

<http://en.wikipedia.org/wiki/Selkie>
<http://no.wikipedia.org/wiki/Selkier>

sella curulis - tiež *aediles curules* alebo *kurulské kreslo*

Sellaer Vincent - (†1564); flámsky renesančný maliar mytologických a náboženských námetov; veľmi málo z životopisných detailov tohto umelca je známych s nejakou mierou istoty; v jeho predpokladanom talianskom bydlisku boli zhruba dve veľké sféry vplyvu: po prvé vplyv lombardskej školy, Leonarda da Vinci (pozri *leonardeschi*) a *talianskch maliarov Brescie*, ako boli Moretto da Brescia a Girolamo Romani

https://en.wikipedia.org/wiki/Vincent_Sellaer

<http://www.lessing-photo.com/search.asp?a=1&kc=2020202032F0&kw=16TH+CENTURY&p=21&ipp=32>

<https://www.google.sk/search?q=Sellaer+Vincent&espv=2&biw=1844&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CB4QsARqFQoTCNjkv-rZ2McCFeWacgodCTIBoQ>

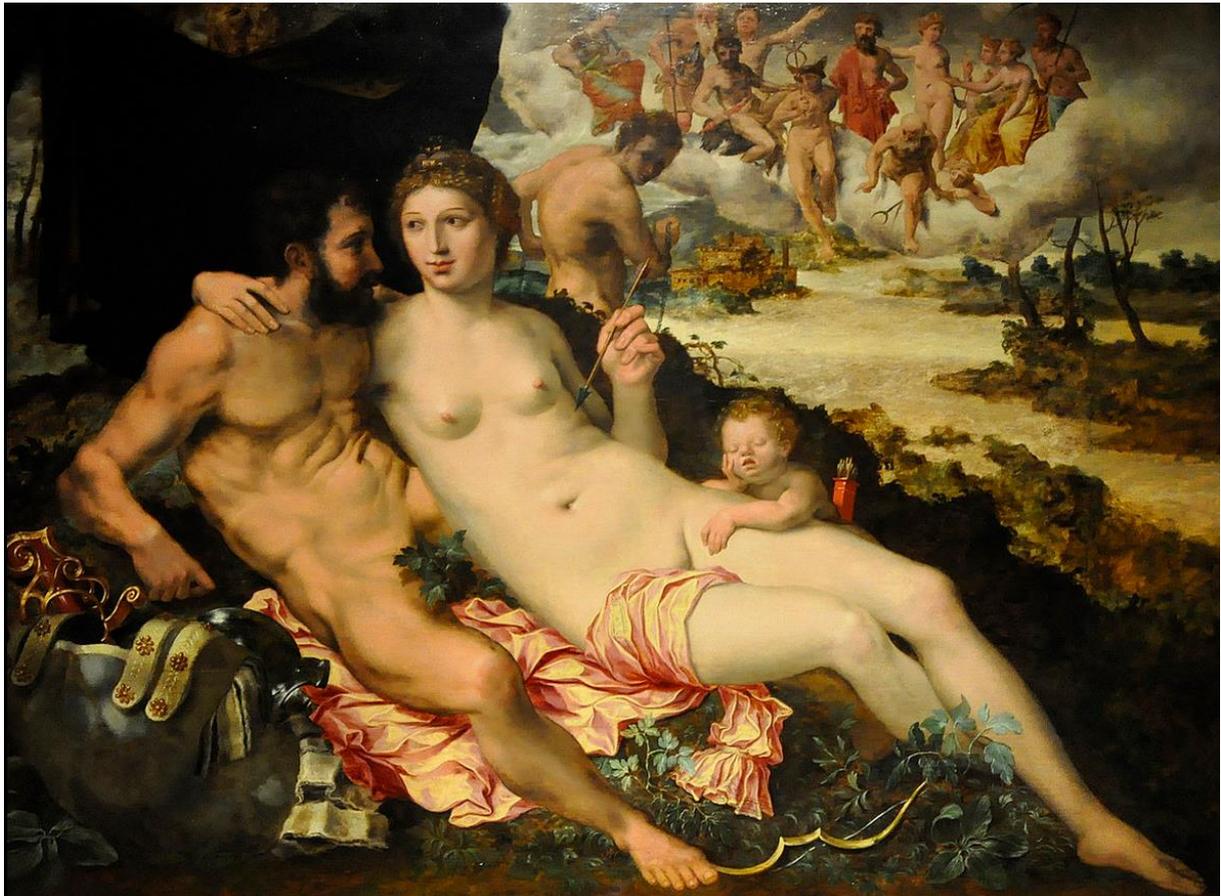
V. Sellaer: Zuzana a starci (1.pol. 16.st.)

V. Sellaer: Kristus žehná deťom (1538)

V. Sellaer: Láska k blížnemu (16.st.)

V. Sellaer: Mars a Venuša prekvapení Vulkánom (16.st.)

V. Sellaer: Léda s labuťou a svojimi deťmi (1530)

V. Sellaer: Léda s labuťou (16.st.)

V. Sellaer: Judita s hlavou Holofernesa (1530)

V. Sellaer: Judita s hlavou Holofernesa (16.st.)

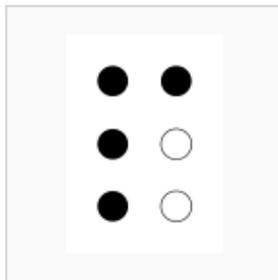
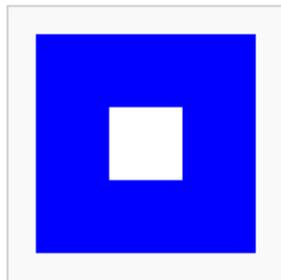
V. Sellaer: Lukrécia (16.st.)

selské baroko - český termín pre *sedliacky barok*

Sem - Šém

semafor (abeceda)/semaforová abeceda - dohodnutá skupina znakov vysielaných dvoma vlajkami jednou osobou, kedy jednému znaku prislúcha jeden signál (na rozdiel napríklad od Morseovej abecedy, kedy pre vyslanie jedného znaku je zvyčajne potrebné odvyselať viac signálov); dorozumievacie systémy založené na odovzdávaní správ pomocou signálov dávaných pažami alebo zástavkami boli vypracované už koncom 17.st. v námornej doprave, v roku 1803 bol v Anglicku systém štandardizovaný a najmä menším lodiam slúžil (spoločne s vlajkovou abecedou) až donedávna; boli nimi inšpirované mechanické návěstidlá pre železničnú aj cestnú dopravu aj mnohé ďalšie návěstidlá v doprave a ostatných činnostiach, napríklad znaky policajtov pri riadení dopravy na križovatke, signály pre prácu v lomoch, v leteckej doprave, pri horolezectve atď.; podobne ako niektoré ďalšie historické kódovacie systémy má dnes semaforová abeceda význam ako súčasť šifrovacích hier, zábavných detských hier skautov a v podobných aktivitách; pozri *Ampelmännchen*, *Malý zelený mužíček*

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Semafor_\(abeceda\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Semafor_(abeceda))

Vlajková námorná abeceda (písmeno P)

Semaforová abeceda (písmeno P)

Brailove písmo (písmeno P)

Posunkové písmo (písmeno P)

semaforoví mužičkovia - pozri *Ampelmännchen*

Semelé - v *gréckej mytológii* dcéra kráľa *Kadmosa*, zakladateľa *Téb*; jedna z milieniek *Dia*, matka *Dionýza*; usmrtená žiarlivou *Hérou*, za čo ju Zeus načas zavesil medzi nebo a zem; v kultu *orfizmu* s ňou splodil *Dionýza* zo srdca *Dionýza Zagrebu*

www v súvislosti s heslom *Tyone*: v *gréckej mytológii* meno *Tyone* dostala *Selené* na ochranu pred nepriateľskou *Hérou*, keď bola po svojej smrti zmenená na bohyňu; pozri *Albunea/Sibyla Tiburtinská*

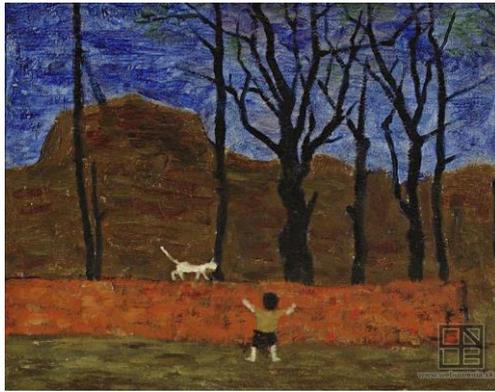

G. Moreau: Jupiter a Semele (1894-1895)

semeno - Baleka v súvislosti s heslom *ratolest'*: egyptská kultúra pestovala na rozdiel od *antiky* (vetve stromu) kult semena a koreňa

pozri *sperma*

semi - v zloženinách prvá časť s významom polo; pozri *semiunciála*; porovnaj *post*, *ante*
Semian Ervín -

E. Semian: Hra s mačkou

E. Semian: Krajina

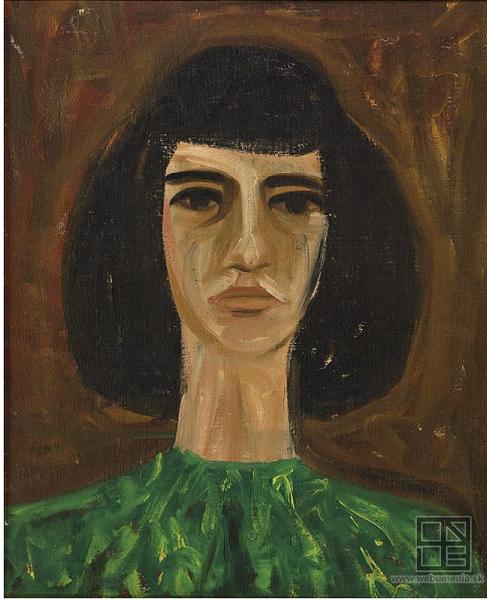
E. Semian: Krajina od Brezna

E. Semian: Rozhovor

E. Semian: Marína

E. Semian: Hlava ženy

E. Semian: Dievča v ružovom svetri

Semiramidine záhrady - jeden zo *siedmich divov sveta*; *visuté záhrady* južného kráľovského paláca v *Babylone* rozkladajúce sa neďaleko chrámu bohyne Min-Mach; patrili kráľovnej Sammuramat (gréč. Semiramis), manželke asýrskeho vládcu Šamši-Adada V. (823-810 pr.Kr.), ktorá po jeho smrti mala značný politický vplyv a nechala záhrady vystavať; v súčasnosti sa miesto ich nálezu nachádza na území na východ od brehu rieky Eufrat, asi 50 km na juh od Bagdadu v Iraku; Semiramidine záhrady boli dlho pre novovekú Európu najzáhadnejšou stavbou zo všetkých *siedmich divov sveta*; spisy starých Babylončanov na túto tému mlčia a antickí autori sa v opisoch záhrad často rozchádzajú; považovali sa teda za výmysel, za básnický prelud; nečudo, životopis samotnej *Semiramis* mal niekoľko verzií a väčšina z nich mala mytologický charakter; nemecký archeológ Robert Koldewey, ktorý Semiramidine záhrady napokon našiel, spod zeme vykopal aj celé mesto Babylon; z rozsiahlej literatúry o Babylonskej ríši si mohol Koldewey utvoriť predstavu, ako asi Semiramidine záhrady vyzerali; nad pivničnými klenbami sa pravdepodobne nachádzala hlavná terasovitá stavba; každá terasa bola o päť metrov vyššie ako predchádzajúca; dláždili ju kamenné platne; niektoré platne ešte zaliali asfaltom premiešaným s trstím, na dosky uložili dvojité vrstvy pálených tehál a medzery medzi nimi vyplnili sadrou; na tehly prišla vrstva olova ako izolácia proti vode; na ňu nanosili trojmetrovú vrstvu zeme, na ktorej neskôr vyrástli aj vysoké stromy; každá z predpokladaných siedmich terás tvorila záhradu sama o sebe, preto aj označenie v pluráli „visuté záhrady“; sedem záhrad však tvorilo jeden celok; na vonkajšom okraji každej terasy rástli tisíce popínavých rastlín, ktoré prevísali nadol a spájali sa s dolnými terasami; sedem parkov vytváralo akýsi zelený supňovitý vršok s množstvom drevín, živých plotov, kríkov a kvetín; terasy vyzerali akoby viseli alebo sa vznášali - odtiaľ pomenovanie „visuté záhrady“; v lete, keď teplota stúpala na 50°C, nedožíčili vládari otrokom ani chvíľočku oddychu; museli neustále čerpať vodu zo studní a plniť početné kanáliky; z najvyššej terasy voda stekala dolu cez všetky záhrady; v parkoch tiekli potôčiky, boli tam dokonca aj neveľké vodopády; v malých rybníčkoch plávali kačice a kvákali žaby; v letných páľavách tu poletovali včely, motýle a vážky; vo vyprahnutom Babylone zastal v lete život, no Semiramidine záhrady boli stále rozkvitnuté a plné sviežeho rastlínstva; pozri *visuté záhrady*

http://en.wikipedia.org/wiki/Hanging_Gardens_of_Babylon

<http://www.zelenarchitektura.sk/2011/10/zelene-strechy-historia-a-vyznam/>

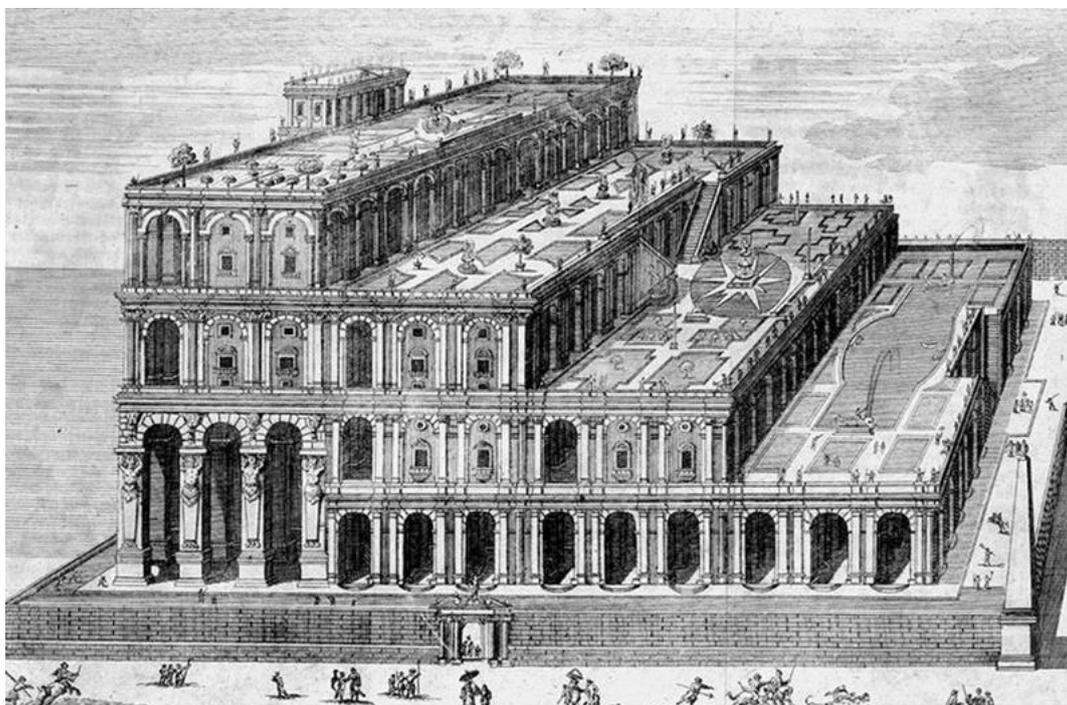
Model Semiramidiných záhrad

Rekonštrukcia Semiramidiných visutých záhrad

Rekonštrukcia Semiramidiných visutých záhrad s Babylonskou vežou

Dobová predstava Semiramidiných visutých záhrad

Dobová predstava Semiramidíných visutých záhrad s Babylonskou vežou

M. van Heemskerck: Visuté záhrady Semiramis (zo série Sedem divov sveta, 16.st.)

P. Galle podľa M. van Heemskercka: Mesto Babylon s mauzóleom Semiramis (rytina, 1572)

Semiramis - asýr. **ܫܡܝܪܐܡܝܬ**/Šamiram; gréc. **Σεμίραμις**/Semiramis, armén. **Շամիրամ**/Šamiram; tiež *Sammuramat* alebo Šammuramat; okolo 800 pr.Kr.); grécke meno manželky *asýrskeho* kráľa Šamši Adada; po jeho smrti o období 811-805 pr.Kr. regentka aj za jej nedospelého syna Adad-nirári III.; o jej osobe sa nahromadilo veľa legiend, ktoré už priamo s touto osobou majú spravidla len málo spoločné; s jej menom sa spája aj stavba jedného z divov sveta v *Babylone*, známeho ako Semiramidine visuté záhrady; pozri *sedem divov sveta*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Semiramide>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Sammu-r%C3%A1mat>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Semiramis>

G. F. Barbieri: Kráľovná Semiramis načúva povstaniu v Babylone (1624)

G. F. Barbieri: Semiramis dostala správu o povstaní v Babylone (1645)

A. R. Mengs: Semiramis prijíma správy o babylonskom povstaní (1756)

Semiti - skupina národov afro-ázijskej jazykovej skupiny; v staroveku *Babylončania, Akkadovia, Chaldejci, Asýrčania, Aramejci, Amorejci, Feničania, Hebrejci/Izraeliti, Hyksósovia, Sabejovci/Sabejci*; ich mýtickým praotcom bol *Sem*; asi pred 5000 rokmi opustili púšte a rozšírili sa po celom území úrodného polmesiaca (pozri *Mezopotámia, Starobabylonská ríša, Novobabylonská ríša*); pozri *falos*

semitské a kanaánske božstvá - pozri *Baal, Eliáš, Aštarta/Aštara/Ištar, Anat, Šim, Enlil, Šamaš, Akhat, Sem, Milkom, Pidraj, Talliu, Arsij; Moloch, Anat, Ašera/Asserot, El'eb, El, Baal, Atirat, Mot, Jamm, Tallija, Pidraj, Arsij; bétyl; bohovia*

semiunciála - *polounciála*; pozri *polo*

Semrug - *Kerkés*

Semurg - *Kerkés*

Semyazza - aram. שמיזזא; gréc. Σεμιαζά/Semiazá; tiež Šemiazaz, Semiazaz, Semjasu, Samjázâ, Semyaza, Šemhazai; *padlý anjel*, vodca dvesto padlých anjelov; visí medzi nebom a zemou a tvorí súhvezdie *Orion*; starozákonné texty (*Henoch 6,3-5*) texty naznačujú, že ide o *Satana*

G. Doré: Semyazza (19.st.)

sen, snívanie - pozri *motýľ, zlaté vajce, kohút, kôň, ryba (Biedermann); Hypnos; narcis; S. Mallarmé; Alexander Macedónsky, Jákob; Umai; inkubácia; zamyslenosť, námesačnosť; spánok; asklepium*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Dream>

<http://www.bkneuroland.fr/mobile/articles.php?lng=fr&pg=1289>

P.-A. Baudouin: Čitateľka (gvaš, 1760)

J. H. Füssli: Nočná mora (1781)

J. H. Füssli: Nočná mora (1802)

S. Ricci: Sen o Aesklepiovi (1718)

Ch. Chaplin: Snívanie (19.st.)

V. Hložník: Zasnená (bronz, 1931-1951)

M. N. Pajot: Don Quijote - Sen (2004)

sen faraónových služobníkov - (Genesis 40,1-23); *Jozef Egypťský* vykladá vo väzení sny faraónovmu čašníkovi a pekárovi o troch strapcoch hrozna a troch košoch pečiva; za odmenu žiada, až ich prepustia z väzenia, aby sa zaňho prihovorili; pekár na svoj sľub zabudne a je obesený

G. van den Eeckhout: Jozef vykladá sen faraónovmu čašníkovu a pekárovi (17.st.)

sen Jákovov - *Jákovov sen*

sen Jozefov - *Jozefov sen*

sen Nabuchodonozorov - *Nabuchodonozorov sen*

Sen noci svätójánskej - pozri *Shakespeare, Titania*

http://en.wikipedia.org/wiki/A_Midsummer_Night's_Dream

W. Blake: Sen noci svätóžanskej: Oberon, Titania a Puck tancujúci s vílami (1876)

J. H. Füssli: Titania a Botto (1790)

J. H. Füssli: Titania hladí osla Botto po čele (1793/1794)

E. Landseer: Scéna zo Sna noci svätajanskej. Titania a Klubko (1848-1851)

sen o siedmich tučných a siedmich chudých kravách - sen o siedmich neúrodných rokoch
sen o siedmich neúrodných rokoch - (Genesis 41,1-36); Jozef vykladá faraónove sny o sen o siedmich tučných a siedmich chudých kravách, ktoré vyložil faraónovi *Jozef Egypťský*

G. van den Eeckhout: Jozef vykladá sen faraónovi (1643)

sen o strome - pozri *Nabuchodonozorov sen*

Sen troch kráľov - pozri *Traja králi*

Senatus populusque Romanus - lat. – „Senát a ľud rímsky“, skratka *S.P.Q.R.*; *moto* umiestnené na *zástavách rímskych légii* (pozri *vexillum*), kým ich *Konštantín Veľký* nenahradil kresťanským symbolom (pozri *zástava*); *zástava s motom S.P.Q.R.* známkou prítomnosti rímskeho vojaka v niekoľkých scénach z *Umučenia* a z rímskych dejín; v renesancii ju prebrali aj ďalšie mestá: S.P.Q.V. (Benátky - Venezia), S.P.Q.B. (Brusel); pozri *Kristus pred Pilátom*, *Cesta na Kalváriu*; *zástava, štandarda*

Seneca - (†65); Lucius Annaeus Seneca známy tiež ako Seneca mladší či jednoducho iba ako Seneca; rímsky *filozof*, štátnik a spisovateľ; bol vybraný ako učiteľ budúceho cisára *Nera* a neskôr pôsobil ako jeho poradca; keď bolo neskôr odhalené Pisonovo sprisahanie, ktoré malo za cieľ zvrhnúť Nera, Seneca bol obvinený zo spoluúčasti; je málo pravdepodobné, že by sa starý filozof sám do sprisahania zapojil, ale zdá sa, že o ňom aspoň vedel a mlčky ho schvaľoval; Nero mu prikázal spáchať samovraždu; dramatický záznam o Senecovej smrti podáva historik *Tacitus*: Seneca sa pokúsil zabiť v rímskej spoločnosti obvyklým podrezaním žil, ale pre svoj vysoký vek a životosprávu bol tento spôsob bolestivý a neúčinný; starý filozof sa pokúsil svoju smrť urýchliť použitím jedu, ale ani ten nepôsobil; nadiktoval svoje posledné slova pisárovi a potom si nechal pripraviť horúci kúpeľ, v ktorom by sa jeho krv uvoľnila a on konečne vykvrácal; Tacitus uvádza, že nakoniec zomrel na udusenie v prehriatej nádrži s vodou; Senecova manželka Pompeia Paulina sa rozhodla zahynúť spoločne so svojim manželom, ale cisár prikázal, aby bol zachránená; jej preťaté žily boli preto podviazané a ona sama svojho muža prežila; po manželovej smrti sa znova nevydala; pozri „*vita brevis, ars longa*“

http://en.wikipedia.org/wiki/Hartmann_Schedel

H. Schedel (tlač): Senecova smrť (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

L. Giordano: Smrt' Senecu (1684)

P. P. Rubens: Smrť Senecu (1614)

C. Galle I : Smrt' Senecu (16.-17.st.)

C. Vignon: Smrť Senecu (17.st.)

J.-L. David: Smrť Senecu (1773)

Senenmút - egyptský architekt, tvorca terasovitého chrámu kráľovnej Hatšepsowet v Dér-Bahrí; približne 1400 pr.Kr. (Nová ríša); pozri *egyptské umenie*

Senfelnt Johann Heinrich -

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%80%CE%B1%CE%B3%CE%AE_%CF%84%CF%89%CE%BD_%CE%A3%CE%B1%CE%B2%CE%AF%CE%BD%CF%89%CE%BD_%CE%93%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD

senneh - perzský vlasový *uzol* užívaný pri *tkaní nástenných kobercov: tapisérií viazaných*; viazaný na dve osnovné nite; vytvára pestrý ornament; pozri *koberec perzský, uzol perzský*

seno - pozri *kosba*

A. Altdorfer: Milenci v poli sena (1508)

K. A. Trutovskij: Senník (1872)

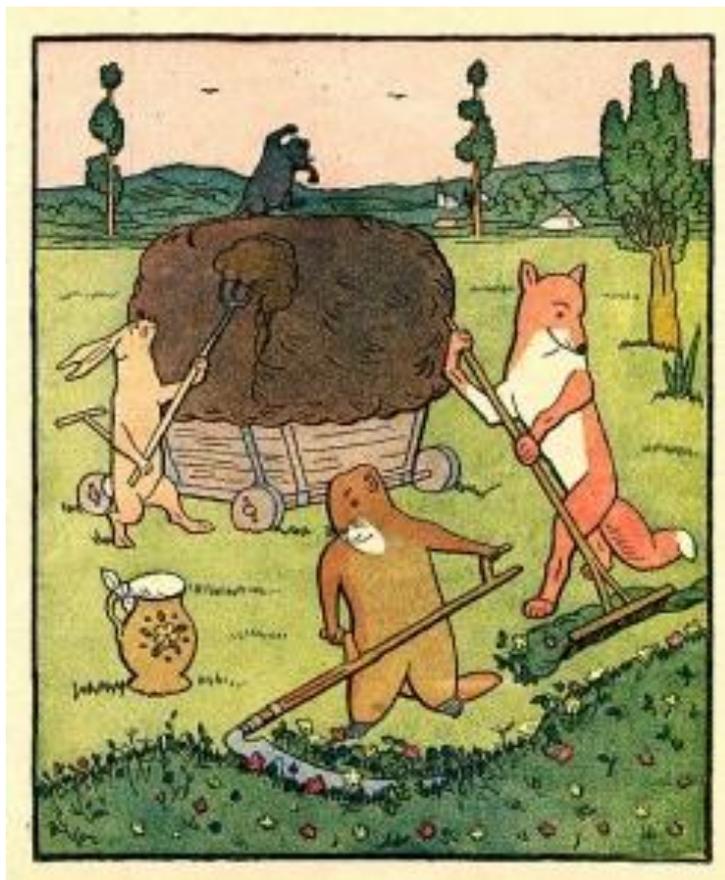

A. Anker: Bourbakiho armáda (1871)

J. F. Millet: Stohy sena. Jeseň (1874)

senoseč - český výraz pre *kosbu*

J. Lada: Sysel seče votavu... (ilustrácia národnej riekanky)

J. Lada: Lišák seče votavu (ilustrácia národnej riekanky Otava)

sententia - pozri *incriptio, motto, lemma*

sentimentalizmus - 1. prílišná citovosť, rozcitlivosť, prehnaná precitlivosť; charakteristická pre niektoré obdobia, smery a jednotlivých umelcov; niekedy spojená s poklesnutým vkusom (pozri *gýč*); zaliečanie vkusu diváka; pozri *salónne maliarstvo, manierizmus, akademizmus, l'art pompier*
2. literárny smer 18.- zač. 19. st. anticipujúci *romantickú* citovosť a subjektivnosť; tiež synonymum *preromantizmu*; pozri *anglický park, neogotika* (Dudák)

W. A. Bouguereau: Zrodenie Venuše

H. King: Malé predavačky hrachu (18.st.)

R. A. Höger: Šťastná spoločnosť v dunajskej krajine (1900)

E. Landseer: Zachránil som (19.st.)

senzualizmus - filozofický smer, ktorý pôvod všetkého poznania odvodzuje z našich zmyslov; senzualizmus typický pre *barokové umenie, romantizmus, futurizmus* a ďalšie smery
senzuálny - zmyslový